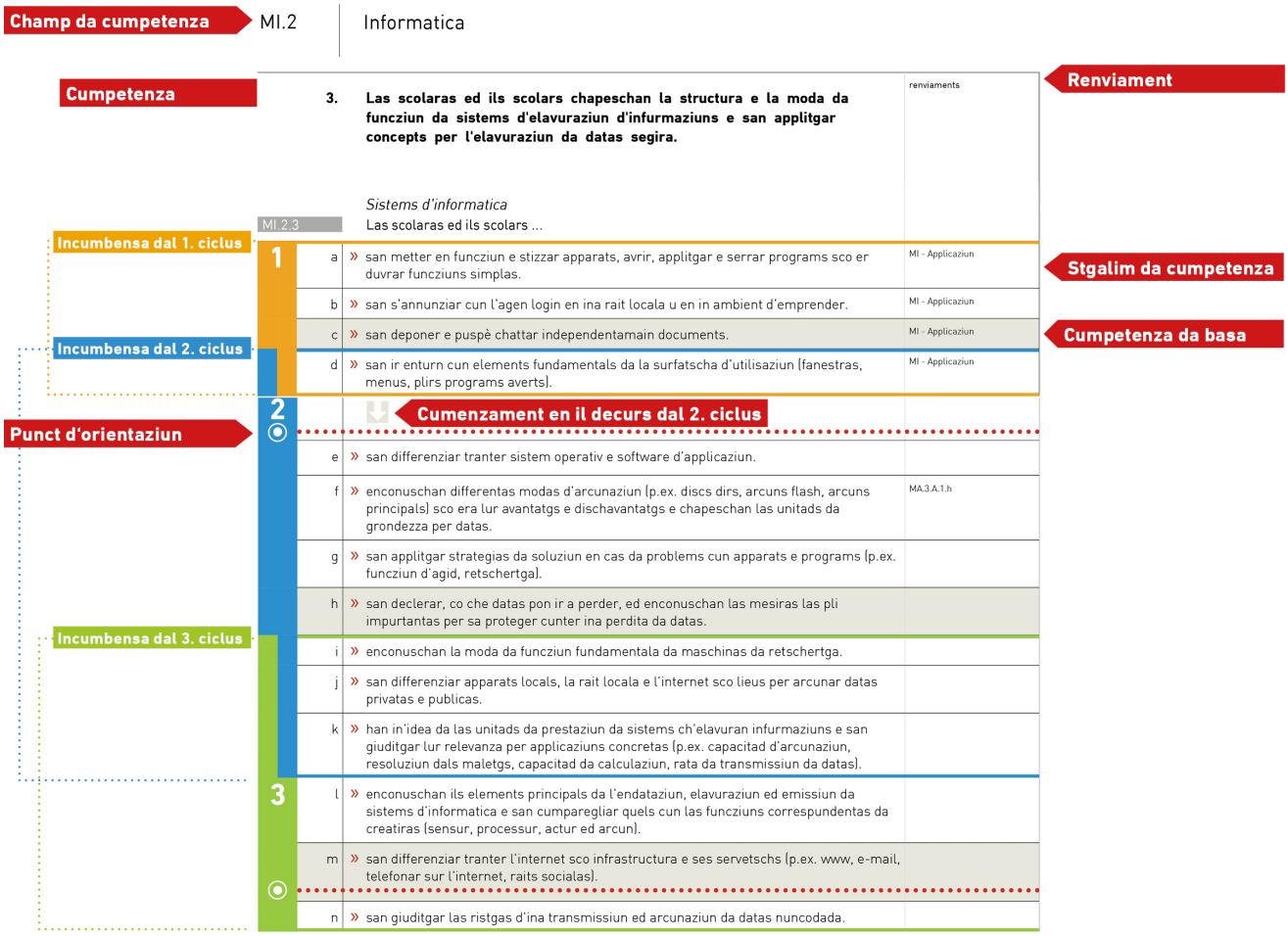
Lehrplan
Plan d'instrucziun
Piano di studio 21

Medias ed informatica

CDEP-T
Conferenza dals directurs
chantunals da l'educaziun publica
da la Svizra tudestga

Elements dal svilup da la cumpetenzas

Ulteriuras infurmaziuns davart ils elements dal svilup da las cumpetenzas èn disponiblas en il chapitel *Survista*.

Impressum

Editura:	Departement d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun
Tar quest document:	Plan d'instrucziun 21 Ediziun dals 15-03-2016
Maletg da la cuverta:	Iwan Raschle
Copyright:	Ils dretgs d'auturas e d'auturs ed ulteriurs dretgs da questa pagina d'internet ha la CDEP-T. Cun chargiar giu cuntegns (texts, maletgs, datotecas) da questa pagina d'internet na vegnan transferids nagins dretgs.
Internet:	gr-r.lehrplan.ch

Cuntegn

MI.1	Medias	2
MI.2	Informatica	6

MI.1 Medias

			renviaments
	1.	**Las scolaras ed ils scolars san s'orientar en l'ambient fisic sco era en spazis da viver medials e virtuals e sa cumportar en quels tenor las leschas, las reglas ed ils sistems da valurs.**	
		Viver en la societad da medias	
MI.1.1		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	a	» san sa barattar davart experientschas en lur ambient direct, experientschas cun medias sco era experientschas en spazis da viver virtuals e discurrer davart l'agen diever da medias (p.ex. aventura en la natira, plazza da gieu, film, televisiun, cudesch illustrà, gieu auditiv, program didactic).	
2	b	» san numnar avantatgs e dischavantatgs d'experientschas directas u d'experientschas intermediadas tras medias u a moda virtuala e motivar l'agen diever da medias.	
	c	» san identifitgar e numnar las consequenzas d'acziuns medialas e virtualas (p.ex. furmaziun da l'identitad, tgira da relaziuns, cybermobing).	NUS.7.1.e
3	d	» san differenziar reglas e sistems da valurs da differents munds da viver, reflectar davart tals ed agir correspundentamain (p.ex. netichetta, valurs en munds virtuals).	
	e	» san numnar schanzas e ristgas dal diever da medias e trair consequenzas per l'agen cumportament (p.ex. raits, communicaziun, cybermobing, trapla da debits, potenzial da dependenza). » san identifitgar entretschaments ed interdependenzas tranter ambient fisic, spazis da viver medials e virtuals e resguardar per l'agen cumportament (p.ex. raits socialas e lur consequenzas en la vita reala).	
	f	» san descriver schanzas e ristgas dal fatg che medias ed informatica penetreschan pli e pli fitg en il mintgadi (p.ex. globalisaziun, automatisaziun, midadas en il mund professiunal, pussaivladads betg egualas tar l'access ad infurmaziuns e tecnologias).	
	g	» san descriver la funcziun e l'impurtanza da las medias per la cultura, economia e politica e mussar, quant bain che singulas medias adempleschan questa funcziun (p.ex. manipulaziun, dependenza tecnica, medias sco quarta pussanza).	

		2. Las scolaras ed ils scolars san decodar, reflectar davart medias e contribuziuns medialas e nizzegiar talas.	renviaments
		Chapir medias e contribuziuns medialas	
MI.1.2		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	a	» chapeschan contribuziuns simplas en differentas linguas medialas e san discurrer davart questas contribuziuns (text, maletg, simbol dal mintgadi, tun, film). » san identifitgar reclamas e discurrer davart las finamiras dals messadis da las reclamas.	NUS.2.5.a NUS.7.4.a
	b	» san numnar tge emoziuns directas ch'il diever da medias po svegliar (p.ex. plaschair, gritta, tristezza).	NUS.9.4.b
	c	» san emprender e sa procurar infurmaziuns davart in tschert tema cun agid da medias prescrittas (p.ex. cudesch, revista, gieu didactic, istorgia da giugar, pagina d'internet).	MI - Retschertga e sustegn d'emprender NUS.9.3.d
2	d	» san numnar las funcziuns fundamentalas da las medias (infurmaziun, furmaziun, furmaziun da l'opiniun, divertiment, communicaziun). » enconuschan furmas maschadadas e san enumerar exempels tipics (infotainment, edutainment).	
	e	» san sa procurar e selecziunar infurmaziuns da differentas funtaunas e giuditgar talas areguard la qualitad ed il niz.	MI - Retschertga e sustegn d'emprender NUS.1.5.g NUS.1.6.d NUS.2.5.d NUS.3.3.e NUS.7.1.e NUS.7.2.e NUS.8.2.e NUS.9.3.e
3	f	» chapeschan che medias e contribuziuns medialas han differents effects sin individis.	
	g	» enconuschan elements fundamentals da la lingua da maletgs, da film e da televisiun e san reflectar davart lur funcziun ed impurtanza en ina contribuziun mediala.	AF.3.B.1.1c
	h	» san giuditgar l'intenziun da contribuziuns medialas (p.ex. reclama, revista, gasetta da partida).	NT.3.3.c STS.3.3.a ERC.3.1.d ERC.5.2.b ERC.5.5.d AF.3.B.1.1c AF.3.B.1.2c
	i	» enconuschan furmas organisatoricas e finanzialas da purschidas medialas e lur consequenzas.	

			renviaments
		3. Las scolaras ed ils scolars san realisar ponderaziuns, opiniuns, experientschas e savida en contribuziuns medialas ed era publitgar talas resguardond las leschas, las reglas ed ils sistems da valur.	
		Producir medias e contribuziuns medialas	
MI.1.3		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	a	» san experimentar a moda ludica e creativa cun medias.	
	b	» san crear e preschentar simpels documents da maletgs, da text e da tun.	MI - Producziun e preschentaziun NUS.2.1.a
2	c	» san applitgar medias per far e preschentar lur lavurs (p.ex. gasetta da classa, blog da classa, gieu auditiv, videoclip).	MI - Producziun e preschentaziun MU.4.B.1.2a MU.4.B.1.2b
	d	» san integrar en lur contribuziuns medialas las reglas da segirezza areguard il diever da datas persunalas (p.ex. indicaziuns davart la persuna, pled-clav, surnum).	
	e	» san duvrar cuntegns medials ed integrar quels en atgnas producziuns cun inditgar la funtauna (p.ex. referat, blog / blog da classa).	NUS.2.5.c NUS.5.3.d NUS.7.2.f NUS.12.1.c
3	f	» san nizzegiar medias per preschentar lur ponderaziuns e lur savida ad in public e/u per publitgar talas. » san giuditgar ils effects da las atgnas contribuziuns medialas e resguardar correspundentamain tar la producziun.	MI - Producziun e preschentaziun MI - Producziun e preschentaziun NUS.4.5.f STS.5.1.d
	g	» san producir contribuziuns medialas cun agens cuntegns e cun cuntegns esters, resguardond las cundiziuns generalas giuridicas sco era las reglas da segirezza e cumportament.	
	h	» san experimentar sulets ed en teams da lavur cun pussaivladads medialas e sa barattar en chaussa.	MU.4.B.1.2e MU.5.A.1.g MU.5.B.1.g

			renviaments
		4. Las scolaras ed ils scolars san nizzegiar medias a moda interactiva sco era communitgar e cooperar cun auters.	
		Communitgar e cooperar cun agid da medias	
MI.1.4		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	a	» san tgirar contacts existents cun agid da medias e sa barattar (p.ex. telefon, brev).	MI - Producziun e preschentaziun
2	b	» san applitgar medias per la lavur cuminaivla ed il barat d'opiniuns, resguardond en quest connex las reglas da segirezza.	
	c	» san communitgar cun agid da medias, resguardond en quest connex las reglas da segirezza e da cumportament.	MI - Producziun e preschentaziun
3	d	» san nizzegiar sistematicamain medias per l'emprender cooperativ.	
	e	» san nizzegiar medias per publitgar atgnas ideas ed opiniuns e motivar il public en mira da dar in feedback.	

			renviaments
	f	» san adattar instruments cooperativs ed applitgar quels per la lavur cuminaivla, il barat d'opiniuns, la communicaziun sco era la publicaziun (p.ex. blog, wiki).	MI - Producziun e preschentaziun

MI.2 Informatica

			renviaments
		1. Las scolaras ed ils scolars san preschentar, structurar ed evaluar datas da lur ambient.	
		Structuras da datas	
	MI.2.1	Las scolaras ed ils scolars ...	
1	a	» san ordinar chaussas tenor agens criteris, per ch'els chattian pli svelt in object cun ina tscherta caracteristica (p.ex. colur, furma, grondezza).	
2			
	b	» san utilisar differentas furmas da preschentaziun per datas (p.ex. simbols, tabellas, graficas).	
	c	» san codar datas cun agid da scrittiras secretas sviluppadas sezs.	
	d	» enconuschan preschentaziuns analogas e digitalas da datas (text, cifra, maletg e tun) e san attribuir ils tips da datoteca correspundents.	
	e	» enconuschan las designaziuns dals tips da documents ch'els dovran.	
	f	» enconuschan e dovran structuras d'arber e da rait (p.ex. structura dals ordinaturs en il computer, arber genealogic, mindmap, pagina d'internet).	
	g	» chapeschan la moda da funcziun da codes che scuvran e curregian sbagls.	
3	h	» san deponer documents uschia, ch'era auters chattan puspè quels.	MI - Applicaziun
	i	» san duvrar operaturs logics (e, u, betg).	
	j	» san structurar, registrar, tschertgar ed evaluar a moda automatisada datas d'ina banca da datas.	
	k	» san differenziar ed applitgar metodas da la replicaziun da datas (backup, sincronisaziun, gestiun da las versiuns).	

			renviaments
		2. Las scolaras ed ils scolars san analisar problematicas simplas, descriver proceduras da soluziun pussaivlas e realisar en programs.	
		Algoritmus	
MI.2.2		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	a	» san identifitgar e suandar instrucziuns formalas (p.ex. recepts da cuschinar e da pettas, instrucziuns da gieu e da zambregiar, choreografias da saut).	
2			
	b	» san tschertgar - cun empruvar - vias da soluziun per problematicas simplas e controllar che quellas sajan correctas (p.ex. tschertgar ina via, sviluppar ina strategia da gieu). Els san cumparegliar differentas vias da soluziun.	
	c	» san percepir e descriver andaments cun cirquits e sromaziuns da lur ambient e preschentar a moda structurada (p.ex. cun agid d'organigrams).	
	d	» san leger ed exequir manualmain andaments simpels cun cirquits, cun instrucziuns cundiziunadas e cun parameters.	
	e	» chapeschan ch'in computer sa exequir mo instrucziuns predefinidas e ch'in program è ina successiun da talas instrucziuns.	
	f	» san scriver ed empruar ora programs cun cirquits, instrucziuns cundiziunadas e parameters.	MI - Producziun e preschentaziun MA.2.C.2.g
3	g	» san formular vias da soluziun chattadas sezs per problems simpels, e quai en furma da programs da computer funcziunants e corrects cun cirquits, instrucziuns cundiziunadas e parameters.	
	h	» san formular algoritmus sviluppads sezs, e quai en furma da programs da computer funcziunants e corrects cun variablas e cun sutprograms.	
	i	» san cumparegliar e giuditgar differents algoritmus che schlian il medem problem (p.ex. tschertga lineara e binara, procedura da zavrada).	

			renviaments
		3. Las scolaras ed ils scolars chapeschan la structura e la moda da funcziun da sistems d'elavuraziun d'infurmaziuns e san applitgar concepts per l'elavuraziun da datas segira.	
		Sistems d'informatica	
MI.2.3		Las scolaras ed ils scolars ...	
1	a	» san metter en funcziun e stizzar apparats, avrir, applitgar e serrar programs sco er duvrar funcziuns simplas.	MI - Applicaziun
	b	» san s'annunziar cun l'agen login en ina rait locala u en in ambient d'emprender.	MI - Applicaziun
	c	» san deponer e puspè chattar independentamain documents.	MI - Applicaziun
	d	» san ir enturn cun elements fundamentals da la surfatscha d'utilisaziun (fanestras, menus, plirs programs averts).	MI - Applicaziun

		renviaments
2		
e	» san differenziar tranter sistem operativ e software d'applicaziun.	
f	» enconuschan differentas modas d'arcunaziun (p.ex. discs dirs, arcuns flash, arcuns principals) sco era lur avantatgs e dischavantatgs e chapeschan las unitads da grondezza per datas.	MA.3.A.1.h
g	» san applitgar strategias da soluziun en cas da problems cun apparats e programs (p.ex. funcziun d'agid, retschertga).	
h	» san declerar, co che datas pon ir a perder, ed enconuschan las mesiras las pli impurtantas per sa proteger cunter ina perdita da datas.	
i	» enconuschan la moda da funcziun fundamentala da maschinas da retschertga.	
j	» san differenziar apparats locals, la rait locala e l'internet sco lieus per arcunar datas privatas e publicas.	
k	» han in'idea da las unitads da prestaziun da sistems ch'elavuran infurmaziuns e san giuditgar lur relevanza per applicaziuns concretas (p.ex. capacitad d'arcunaziun, resoluziun dals maletgs, capacitad da calculaziun, rata da transmissiun da datas).	
3		
l	» enconuschan ils elements principals da l'endataziun, elavuraziun ed emissiun da sistems d'informatica e san cumparegliar quels cun las funcziuns correspundentas da creatiras (sensur, processur, actur ed arcun).	
m	» san differenziar tranter l'internet sco infrastructura e ses servetschs (p.ex. www, e-mail, telefonar sur l'internet, raits socialas).	
n	» san giuditgar las ristgas d'ina transmissiun ed arcunaziun da datas nuncodada.	